

Сдружение за
Електронни
Комуникации

София 1000
Бул. "Патриарх Евтимий" 36, Вх. Б
Тел.: +359 (2) 9887360, 9887361
Факс: +359 (2) 9877096
Ел. поща: info@bgsec.org
Уеб-страница: <http://www.bgsec.org>
Булстат: 130031903

Изх. № 41/20.10.2008 г.

Комисия за регулиране на съобщенията	
Вх. №	12-01-3047
Дата:	20.10.08

До
Д-р Веселин Божков
Председател
Комисия за регулиране на
съобщенията (КРС)
София, ул. "Гурко" 6

Копие
Г-н Валентин Хараламбов
Зам.-председател, КРС

Г-н Петър Рендов
Член, КРС

Г-н Валентин Георгиев
Член, КРС

Г-н Тодор Костурски
Член, КРС

Относно: *Обществено обсъждане на Проект на решение за определяне на пазарите на генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи като съответни пазари, подлежащи на ex ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответните пазари, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия и за определяне на пазарите на международни и национални транзитни услуги в обществена телефонна мрежа за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение в Република България като неподлежащи на ex ante регулиране и отмяна на съществуващи специфични задължения, свързани с предоставяне на транзитни услуги*

Уважаеми г-н Председател,
Уважаеми членове на Комисията за регулиране на съобщенията,

С Решение №1963 от 11.09.2008г. на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/Комисията) бе открита процедура за провеждане на обществено обсъждане на Проект на решение за:

1.1. определяне на пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи като съответен пазар, подлежащ на *ex ante* регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на това предприятие;

1.2. определяне на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи като съответен пазар, подлежащ на *ex ante* регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия;

1.3. определяне на пазара на международни транзитни услуги в обществена телефонна мрежа за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение в Република България и пазара на национални транзитни услуги в обществена телефонна мрежа за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение в Република България като неподлежащи на *ex ante* регулиране и отмяна на съществуващи специфични задължения, свързани с предоставяне на транзитни услуги.

(„Решението”) с приложение към него („Приложението”)(заедно „Проекта”). В тази връзка представяме следното становище на Сдружението за електронни комуникации (СЕК), съдържащо конкретни забележки и предложения по Проекта:

I. Забележки във връзка с раздел II. на Решението

С раздел II. на Решението КРС определя пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи като пазар, който включва мрежите на „Българска телекомуникационна компания” АД, „Ай Ти Ди Нетуърк” АД, „Вестител БГ” АД, „Евроком Кабел Мениджмънт България” ЕАД, „Източна телекомуникационна компания” АД, „Кейбълтел” АД, „Космо България Мобайл” ЕАД, „Мобилтел” ЕАД, „Нексом България” ЕАД, „Нет Ис Сат” ООД, „Ново” ЕООД, „Орбител” ЕАД, „Спектър Нет” АД, „Телеком 1” ООД, „Интеруут България” ЕАД и „Транс Телеком” ЕАД, с географски обхват - територията на Република България.

С оглед постигане на по-голяма яснота и прецизност на Решението, както и с оглед уточняване на специфичните задължения, наложени с раздел XI, считаме че в раздел II трябва да се посочи и какви услуги се осъществяват чрез генериране на повиквания от определено местоположение. Такива услуги са:

- генериране на повиквания за осъществяване от други предприятия на телефонни услуги, услуги за пренос на данни и VPN услуги;

- генериране на повиквания за осъществяване от други предприятия услуги с безплатен достъп (800), телефонни справочни услуги (118XY), услуги за комутируем достъп до Интернет (13A) и услуги с добавена стойност (90);
- генериране на повиквания за осъществяване от други предприятия на услуги за достъп до гласова телефонна услуга чрез услугите избор на оператор за всяко повикване и избор на оператор на абонаментна основа;
- отдаване под наем на абонатни линии.

Без посочване на услугите, които съставляват пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи, задълженията, наложени на БТК по раздел XI, остават неконкретизирани и без ясно съдържание.

Фактът, че в момента не се предоставят всички изброени в раздел V, т.1.3.1 от анализа услуги, които потенциално могат да бъдат предоставяни посредством генериране, не означава, че наложените на предприятията задължения не бива да се отнасят за тях. Напротив, липсата на приложими задължения би могла да доведе до невъзможност да се създадат подходящи условия за предлагането им.

Поради това в различните европейски държави националните регулаторни органи посочват изрично услугите, за които считат, че са включени в дадения пазар. Така например австрийският регулатор изрично включва в рамките на пазара на едро на генериране на повиквания както генерирането на гласовите повиквания, така и повиквания, свързани с факс и dial-up връзки, и повиквания към негеографски номера. В Белгия органът изброява в рамките на съответния пазар генериране за телефонни услуги и за услуги за VPN, обмен на данни и достъп до интернет, генериране за целите на услуги с добавена стойност, за целите на селекция и преселекция и др. Регулаторът в Дания счита, че пазарът включва гласова телефония и dial-up достъп до интернет с капацитет до 128 Kbit/s (PSTN и ISDN) в частта от мрежата, разположена между крайните потребители и най-близката точка за свързване с друга мрежа, както и услугите на едро, свързани с предоставяне на достъп до самата мрежа, включително чрез отдаване под наем на абонатни линии.

Следва да бъде отбелязано, че в раздел V, т.1.3.1 от Приложението при изброяване на услугите на едро, които могат да се представят на потребителите на БТК чрез закупуване на услугата на едро за генериране, са посочени повиквания към мобилни мрежи, което към настоящия момент не отговаря на действителното фактическо състояние на нещата и би следвало текстът да се прецизира в тази насока. Тази бележка следва да намери отражение и във всички други относими текстове на Приложението.

II. Забележки във връзка с раздел V и раздел VI на Решението

С раздел V и раздел VI на Решението КРС определя пазара на международни транзитни услуги в обществена телефонна мрежа за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение в Република България и пазара на национални транзитни услуги в обществена телефонна мрежа за предоставяне на

обществени телефонни услуги в определено местоположение в Република България като *неподлежащи на ex ante регулиране*.

Така направеният извод се аргументира в Приложението чрез прилагане на теста на трите критерия поотделно за пазарите на национални транзитни услуги и на международни транзитни услуги. КРС заключава, че не е налице търсене на национални и международни транзитни услуги, защото алтернативните предприятия предпочитат да осъществяват директно взаимно свързване помежду си, респ. с международните оператори.

Не можем да споделим така направените изводи. Считаме, че установявайки липсата на реално предоставяни транзитни услуги, КРС е следвало по-задълбочено да изследва въпроса и да проучи дали липсата на подобни услуги не се дължи на недобрата регулаторна рамка и високите цени за национален и международен транзит, предложени от БТК. Не е разгледан и транзитът на входящ международен трафик, който е съществен въпрос на взаимното свързване и липсата на ясни регулаторни правила води до сериозни практически проблеми, включително невъзможност за алтернативните предприятия да получават част от повикванията към мрежите си от чужбина.

При липсата на наложено задължение за транзит се създават предпоставки за антиконкурентни практики като ценова преса и дискриминация. Отсъствието на *ex ante* регулиране може да има за резултат пълно отсъствие на приемливи условия за ползване на услугата транзит от конкуренти на БТК.

Ето защо считаме, че направеният анализ е повърхностен и пазарите за национален и международен транзит трябва да бъдат преразгледани от КРС, като на този ранен етап на либерализиране на тези пазари е необходимо да бъдат подложени на *ex ante* регулиране, като БТК бъде определено за предприятие със значително въздействие и му се наложат съответните специфични задължения – достъп до и използване на специфични мрежови съоръжения, прозрачност, равнопоставеност, ценови контрол и разходоориентираност, разделно счетоводство.

Следва да се отбележи, че практиката в повечето страни-членки на ЕС при първоначален анализ на пазарите, е била пазарът на транзит да се подложи на *ex ante* регулиране. Пазарът на транзитни услуги е анализиран, като са наложени специфични задължения на поне един от участниците в Белгия, Кипър, Германия (включително задължения извън предвидените в Директивата за достъпа), Гърция, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Малта, Холандия, Норвегия, Полша, Словакия, Словения, Испания, Швеция, Обединеното Кралство. Задължения са били наложени първоначално, но са отпаднали при последващ анализ на пазара, след като ефектите от регулацията са били вече проявени, в Австрия, Дания, Финландия, Франция.

III. Забележки във връзка с раздел XI на Решението

С раздел XI на Решението КРС налага, продължава и изменя специфични задължения на „Българска телекомуникационна компания” АД (БТК) като предприятие със значително въздействие върху пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи.

1. Допълване на задължението за равнопоставеност чрез налагане на допълнителни специфични задължения (раздел XI, т. 3)

1.1. Налагане на задължение за приемане на трафик без оглед мрежата на предприятието

Считаме, че е необходимо в раздел XI, т.3 на Решението („Задължение за равнопоставеност”) да бъде предвидено задължение за БТК при генериране на повиквания да приема в мрежите си и пренася трафик без значение към коя мрежа е насочен, като извършват това при еднакви ценови условия. Така ще се допусне приемане на повиквания, изхождащи от крайни потребители чрез услугите „избор на оператор за всяко повикване” и „избор на оператор на абонаментна основа” на предприятие, което няма директно взаимно свързване с БТК в определена административна област. Така, ако в един град (град А) предприятие X няма точка на взаимно свързване с БТК, но такава има предприятие Y, ще бъде възможно осъществяване на обаждане през мрежата на БТК на потребител на услугата селекция на предприятие X от град А въз основа на договор между предприятие X и предприятие Y. Това може да се реализира, ако БТК бъде задължена да приеме трафика, идващ от потребител на предприятие X, да генерира повикването и да го пренесе до точка на взаимно свързване с предприятие Y. Впоследствие, въз основа на сключения договор между предприятие X и предприятие Y и при финансови условия, посочени в него, предприятие Y ще транзитира повикването до точка на взаимно свързване с предприятие X.

По посочения начин ще се реши един важен съществуващ проблем – поради високите еднократни и месечни фиксирани такси, наложени от БТК за осъществяване на услугите по взаимно свързване, са малко предприятията, които имат осъществено взаимно свързване на единичен сегмент с БТК във всички 28 административни области. Предприятията без такива точки в момента са лишени от възможност да предоставят услугите си „селекция” и „преселекция” на територията на цялата страна. Ако бъде прието направеното по-горе предложение, алтернативните оператори ще могат, при постигане на договореност помежду си, да оптимизират разходите си по предоставяне на услуги и да реализират икономия от мащаба, като през изградените точки на взаимно свързване с БТК в по-малките градове започне да преминава трафик на повече от едно предприятие, с което да се оправдаят фиксираните разходи по изграждане и поддръжка на 28 точки на взаимно свързване.

1.2. Налагане на задължение за необвързване на офертите

Не следва ползването на допълнителни услуги (наета линия, колокиране и пр.) да се обвързва с ползване на услугите по генериране и терминиране. Подобно обвързване има за ефект ценова преса, повишаване на разходите на конкурентните предприятия и ограничаване на техните продажби на пазарите на дребно. Ето защо е необходимо да се наложи на БТК специфично задължение да не обвързва офертите си за терминиране и генериране на трафик със задължително ползване на наети линии и колокиране при БТК, вкл. с налагане на минимални срокове за ползване на услугите. Ползването на горните услуги следва да е възможност и право, но не и задължение на алтернативните предприятия при осъществяване на взаимно свързване с БТК.

1.3. Налагане на задължение за генериране/терминиране при двоен сегмент

Мрежите на алтернативните предприятия не са изградени йерархично, поради което не е целесъобразно винаги да се иска от тях да свържат мрежите си с тези на БТК във всяка една транзита централа на историческия оператор. Към момента, обаче, БТК не осъществява генериране и терминиране на повиквания към административни области, в които не е осъществено взаимно свързване с БТК. Това води до невъзможност за алтернативните оператори за реализиране на покритие на цялата страна със своите услуги, освен ако не осъществят взаимно свързване с БТК в най-малко 28 точки, което води до съществени фиксирани разходи и неконкурентност на предоставяните услуги на дребно. В тази връзка считаме, че на БТК трябва изрично да бъде наложено задължението за генериране и терминиране на трафик при двоен сегмент навсякъде, където няма осъществено взаимно свързване на по-ниско ниво в йерархията на мрежата на БТК.

2. Нужда от изменение на задължението за определяне на разходоориентирани цени въз основа на система за определяне на разходите (раздел IX, т. 5)

Считаме, че задължението за разработване на система за определяне на разходите следва да се измени, като на БТК се наложи задължение за:

- разработване на нова система за определяне на разходите на базата на LRIC модела.
- след разработване на LRIC модел БТК да представи в КРС разходоориентирани цени.

В своя анализ КРС приема, че на настоящия етап, на разглежданите пазари за генериране и терминиране, налагането на задължение за разходоориентирани цени, основано на методологията за разпределение с цел получаване на пределни разходи в дългосрочен план (Long Run Incremental Costs – LRIC), би довело до неоправдани, значителните разходи, които биха възникнали за БТК.

Същевременно, в своя Проект на Препоръка относно регулиране на цените за терминиране на трафик във фиксирани и мобилни мрежи (*Draft Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU*)

Европейската комисия (ЕК) препоръчва оценката на ефективните разходи да се базира на настоящи разходи при използване на bottom-up модел при LRIC методология. ЕК препоръчва също така:

- При изчисляване на пределните разходи да се вземат предвид само трафичните разходи за предоставяне на терминиране.

- Системата за разходи, базирана на LRIC методология, да включва възвръщаемост само на преките разходи. Възвръщаемост на общите разходи не трябва да се допуска в системата.

- Всяко отклонение от ефективните разходи да бъде обосновано единствено с разлика в разходите, която е причинена от обстоятелства, които са извън контрола на предприятията.

Следователно, КРС трябва да укаже на БТК да разработи система за разходите на базата на LRIC методология, при спазване на посочените по-горе изисквания.

3. Нужда от уточнение на размера и приложното поле на наложените на БТК ограничения по отношение на цените за генериране на повиквания от определено местоположение на фиксирана телефонна мрежа (раздел XI, т. 5.6)

В раздел XI, т.5.6. КРС предвижда, че до одобряване на разходоориентирани цени, БТК прилага наложените ценови ограничения съгласно Приложението.

В раздел VIII, т.5.4.1.5.3. на Приложението (стр. 136 и 137) КРС определя график за плавно намаляване на цените за генериране на повиквания в мрежата на БТК. Предвид разсъжденията на КРС относно еднаквия размер на разходите за генериране и терминиране, и с оглед изложените в раздел IV, т.2 по-долу съображения, *предлагаме изменение на предвидения график за намаляване на цените за генериране в съответствие с таблиците съгласно Раздел IV, т. 2*

Наред с това, в текста на Приложението, като услуги по генериране се споменават единствено услугите „избор на оператор за всяко повикване” и „избор на оператор на абонаментна основа”, а посочените в таблици 17, 18, 19 и 20 от раздел VIII на Приложението „действащи цени” не съвпадат нито с цените за тези услуги съгласно Типовото предложение за взаимно свързване на БТК, нито с уговорените между предприятията цени за други услуги, например получаване на обаждания към негеографски номера от обхват и „800”, при което цената е независима от сегмента, в който се маршрутизира повикването. *Ето защо считаме, че е необходимо КРС да уточни за кои точно услуги, които се предоставят посредством генериране, се отнасят посочените в Приложението ценови ограничения.*

Що се отнася до услугите „избор на оператор за всяко повикване” и „избор на оператор на абонаментна основа”, освен горната ни забележка по отношение размера на ограниченията, считаме за необходимо в текста на т.5.4.1.5.3. на Приложението да бъдат направени известни уточнения.

Към настоящия момент в измененото Типово предложение за взаимно свързване на БТК съществуват различни цени за двете услуги, като тези за „избор на

оператор на абонаментна основа” са по-високи. Запазването на предложения за обсъждане текст на Проекта, който посочва единствено, че „по отношение на тези услуги БТК АД прилага цените за генериране съгласно таблици 17, 18, 19 и 20” би могло да доведе до недоразумения относно това за коя от двете услуги трябва да се прилагат задължителните ценови тавани. Предвид това, както и поради идентичните разходи на БТК за генериране на повиквания за двата вида избор на оператор, считаме за наложително КРС изрично да посочи, че *цените по т.5.4.1.5.3. се прилагат по идентичен начин както за услугата „избор на оператор за всяко повикване”, така и за услугата „избор на оператор на абонаментна основа”.*

4. Изменение и допълване на задължението за ценови ограничения за достъп и съвместно ползване (раздел XI, т.5)

На първо място, намираме за неприемливи посочените на стр. 134 и 135 от Приложението цени за достъп и съвместно ползване. Така посочените цени са наложени с Решение №572 от 30 март 2006г. на КРС и е *необходимо да претърпят промяна в посока тяхното съществено редуциране.* При тенденция за ежегодно намаляване на цените и на дребно, и на едро в сектора на електронните комуникации, е необяснимо защо цените за достъп и съвместно ползване трябва да останат непроменени повече от 4 години – най-малко до края на 2010г.

На следващо място, считаме за необходимо в раздел XI, т.5 на Решението („Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност”) да се предвиди изрично, че разходите за осъществяване на взаимно свързване за целите на генериране на повиквания ще бъдат разделяни от страните поравно. Предложението ни е свързано с факта, че задълженията на двете свързали мрежите си предприятия да предоставят на своите абонати възможност за осъществяване на повиквания към мрежата на насрещното предприятие са реципрочни. Независимо от това, налице е практика предприятието със значително въздействие на пазара (а именно – БТК) да изисква разходите по осъществяване на взаимно свързване да бъдат заплащани само от алтернативния оператор, поискал взаимно свързване. Последното не би било оправдано, доколкото съгласно чл.158 от Закона за електронните съобщения договарянето на взаимно свързване е задължение на всички доставчици на електронни съобщителни услуги и не би могло тежестите, свързани с изпълнението му, да бъдат понасяни от едната от страните, особено в случаите, когато тя е икономически по-слаба. Резонно е вместо това разходите по изграждането и поддържането му като физическа инфраструктура да се поделят между двете предприятия. Ето защо в раздел XI, т.5.6. и раздел XII, т.5.5. и т.5.6.2. на Решението трябва да се предвиди не само, че съответните предприятия прилагат цени и ценови условия на услугите, необходими за реализиране на достъп до мрежата и за генериране и терминиране на трафик в нея, не по-високи от определените на съответните места в Приложението, но също така, и че разходите по осъществяване на взаимно свързване се поделят **поравно** между свързаните предприятия. Такава, всъщност, към момента е практиката по договорите за взаимно свързване както между самите алтернативни предприятия, така и между тях и мобилните оператори „Мобилтел” ЕАД и „Космо България Мобайл” ЕАД. На пазара на предоставяне на фиксирани телефонни мрежи и/или услуги единствено

БТК ще трябва да съобрази сключените си договори с предложеното правило, което гарантира равно третиране на операторите и злоупотреба със съществуващото значително въздействие на пазарите на терминиране и генериране на телефонни повиквания в и от определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи.

5. Създаване на допълнително задължение за отдаване от БТК под наем на абонатната линия (нова т. 6 на раздел XI)

В раздел XI на Решението следва да се наложи допълнително специфично задължение за БТК – за отдаване под наем на абонатни линии (wholesale line rental). Отдаването под наем на абонатни линии позволява на алтернативните оператори да предоставят едновременно различни видове съобщителни услуги (например линия под наем и фиксирана гласова телефонна услуга) под собствена марка, на един абонат, който получава една сметка и заплаща целия пакет от услуги на един доставчик. Във връзка с предоставянето на услугата за наем на абонатна линия е и услугата за избор на оператор за всяко повикване или на абонаментна основа – условията за предоставянето ѝ са изрично предвидени като съдържание на типовото предложение по чл. 167, ал. 3 от ЗЕС. Съчетаването им дава възможност крайният потребител да има отношения единствено с алтернативния оператор.

Практиката в европейските държави (Великобритания, Словения, Холандия, Австрия, Белгия, Дания, Франция, Ирландия, Италия, Португалия, Швеция и др.), показва, че налагането на задължението за предоставяне на WLR е съпроводено със силно противодействие от страна на бившите монополисти, които благодарение на различни пропуски в новата рамка забавят налагането на това задължение, което от своя страна се отразява отрицателно на конкуренцията върху съответните пазари. С оглед предотвратяване на подобни затруднения за българския регулатор и ускоряване на развитието на пазара, предлагаме в Решението изрично да се наложи задължение за отдаване под наем на абонатни линии, като по този начин се утвърди една добра европейска практика, както и да се посочат условията, при които задълженото предприятие следва да публикува Типово предложение.

Следва да се отбележи, че задължение за публикуване на Типово предложение за отдаване под наем на абонатни линии е наложено на и изпълнено от историческите оператори в голяма част от европейските държави – Дания, Франция, Гърция, Словения, Италия, Испания, Швеция и др.

Цената за услугата отдаване под наем на абонатни линии следва да е разходоориентирана както с оглед нуждите за преустройство на съществуващата мрежа за целите на предоставяне на тази услуга, така и съобразно изискването господстващият оператор да не прилага ценова преса. За тази цел е препоръчително определяне на цени за отдаване под наем на абонатна линия, което да бъде извършено при определяне съотношението им с тези за съответните услуги, предлагани чрез отдадената под наем абонатна линия на пазара на дребно. Този подход е възприет в не малка част от държавите-членки на Европейския съюз,

като Португалия, Швеция, Холандия, Италия, Гърция, Германия, Франция, Австрия и др.

В различните европейски държави налагането на регулаторно задължение за предоставяне на WLR също е направено в рамките на извършване на анализи на различни пазари. В Полша, Дания, Испания и Франция налагането на задължението става в рамките на анализа именно на пазара на едро за генериране на повиквания от определено местоположение на фиксирана мрежа. В Испания регулаторът е наложил задължението след изготвянето на съответния пазарен анализ, отчитайки, че предоставянето на достъп единствено посредством споразумения за необвързан достъп до абонатната линия (local loop unbundling, LLU) не е достатъчно за развитието на реална конкуренция на историческото предприятие на пазара на дребно. Испанският регулатор отбелязва, че предоставянето на услугата наем на абонатна линия на едро би дала възможност на алтернативните предприятия да предоставят на дребно едновременно услуги за достъп и осъществяване на повиквания от страна на абонатите, като по този начин предоставяните от тях услуги станат идентични с тези на историческия оператор. Холандия и Великобритания предприемат различен подход – техните регулаторни органи дефинират пазари различни от включените в Препоръката на ЕК и налагат съответното задължение за предоставяне на WLR на предприятията със значително въздействие на тези пазари. В Австрия, Белгия, Кипър, Гърция, Италия, Ирландия, Норвегия, Португалия и Швеция задължението е наложено на предприятията със значително въздействие на пазарите на дребно за достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение. Поради това считаме, че в случай, че Комисията не приеме изложените по-горе аргументи за налагане на задължение за WLR в рамките на настоящия пазарен анализ, това следва да се извърши при предстоящото определяне на съответния пазар на дребно за предоставяне на достъп до обществена фиксирана телефонна мрежа.

IV. Забележки във връзка с раздел XII на Решението

С раздел XII на Решението КРС налага, продължава и изменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху пазара за терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи.

1. Допълване на задължението за равнопоставеност чрез налагане на допълнителни специфични задължения(раздел XII, т. 3)

1.1. Налагане на задължение за приемане на трафик без оглед мрежата на произхода

Считаме, че е необходимо в XII, т.3 на Решението („Задължение за равнопоставеност“) да бъде предвидено задължение за всички доставчици да приемат в мрежите си трафик без значение от коя мрежа произхожда той и какъв е съответният „А“ номер, като извършват това при еднакви ценови условия.

Причината да направим горното искане е че понастоящем по част от договорите за взаимно свързване не се допуска приемане на повиквания, изхождащи от крайни потребители чрез услугите „избор на оператор за всяко повикване” и „избор на оператор на абонаментна основа”, както и транзитиран трафик, произхождащ от чужбина. Трафикът, терминиран въз основа на тези договори е ограничен до трафик, първично генериран в мрежите на взаимосвързаните предприятия. По този начин се препятства терминиране на трафик, включително трафик, произхождащ извън страната и трафик от селекция и преселекция. С налагане на задължение за приемане на всички видове трафик ще се постигне разширяване на изрично включеното задължение за равнопоставеност и липса на дискриминация при предоставянето на услугата терминиране, което съгласно Проекта ще бъде наложено на всички предприятия, предоставящи фиксирани мрежи и/или услуги, както и гарантиране на задължението на предприятията да приемат, транзитират и терминират в мрежите си всеки подаден им в точка на взаимно свързване трафик, независимо от А-номера, при недискриминационни условия и без разлика в цената. Липсата на дискриминация означава, че трафикът не може да бъде таксуван по различен начин, забраняван, терминиран през различни точки и пр. само на базата на това откъде произхожда (т. е. по А-номер). Опора на това предложение може да бъде намерена в Препоръка 98/195/ЕО за взаимно свързване в условията на либерализиран далекосъобщителен пазар, съгласно която цените за терминиране на трафик не трябва да бъдат различни в зависимост от това дали повикванията са генерирани от фиксирани или от мобилни мрежи, нито в зависимост от това дали са генерирани от мрежи от същата държава или от друга страна-членка.

С оглед на горното считаме за необходимо наложеното задължение за равнопоставеност да бъде доразвито и уточнено за целите на приемане на трафик без оглед на произхода му, за да не се дава възможност за необосновано ограничаване или отказ от генериране или терминиране на повиквания, както и осъществяването му при дискриминационни ценови условия. Това би спомогнало и за развитието на пазара на националния и международния транзит, на който, съгласно изложената от КРС информация, няма активна дейност.

1.2. Налагане на задължение за необвързване на офертите

Не следва ползването на допълнителни услуги (наета линия, колокиране и пр.) да се обвързва с ползване на услугите по генериране и терминиране. Подобно обвързване има за ефект ценова преса, повишаване на разходите на конкурентните предприятия и ограничаване на техните продажби на пазарите на дребно. Ето защо е необходимо да се наложи на БТК специфично задължение да не обвързва офертите си за терминиране и генериране на трафик със задължително ползване на наети линии и колокиране при БТК, вкл. с налагане на минимални срокове за ползване на услугите. Ползването на горните услуги следва да е възможност и право, но не и задължение на алтернативните предприятия при осъществяване на взаимно свързване с БТК.

1.3. Налагане на задължение за генериране/терминиране при двоен сегмент

Мрежите на алтернативните предприятия не са изградени йерархично, поради което не е целесъобразно винаги да се иска от тях да свържат мрежите си с тези на БТК във всяка една транзитна централа на историческия оператор. Към момента, обаче, БТК не осъществява генериране и терминиране на повиквания към административни области, в които не е осъществено взаимно свързване с БТК. Това води до невъзможност за алтернативните оператори да реализират покритие на цялата страна със своите услуги, освен ако не осъществят взаимно свързване с БТК в най-малко 28 точки. В тази връзка считаме, че на БТК трябва изрично да бъде наложено задължението за генериране и терминиране на трафик при двоен сегмент навсякъде, където няма осъществено взаимно свързване на по-ниско ниво в йерархията на мрежата на БТК.

2. Нужда от изменение на задължението за определяне на разходоориентирани цени въз основа на система за определяне на разходите

Считаме, че задължението за разработване на система за определяне на разходите следва да се измени, като на БТК се наложи задължение за:

- разработване на нова система за определяне на разходите на базата на LRIC модела.

- след разработване на LRIC модел, БТК да представи в КРС разходоориентирани цени.

Мотивите ни за това предложение са идентични с тези, изложени в раздел III, т.2 по-горе.

3.Неправилен подход при определяне на временните ценови ограничения за БТК (раздел XII, т. 5.5.)

В раздел XII, т.5.5. КРС предвижда, че до одобряване на разходоориентирани цени, БТК прилага наложените ценови ограничения съгласно Приложението.

В раздел X, т.5.4.2.5.3. на Приложението (стр. 115-156) КРС определя график за плавно намаляване на цените за терминиране на повиквания в мрежата на БТК.

Във връзка с определянето на схема за постепенно намаляване на цените, прилагани от предприятието със значително въздействие на съответните пазари за генериране и терминиране на повиквания в определено местоположение на фиксирани телефонни мрежи до одобряване на разходоориентирани такива, считаме, че по отношение на БТК следва да се приложи подходът, възприет от Комисията при анализа на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Налагайки задължения за ценови ограничения спрямо „Мобилтел” и „Космо България Мобайл” посредством сравнение, КРС с основание е определила в края на периода на намаляване на цените (към 01.07.2010г.) двете предприятия със значително въздействие на пазара да прилагат **цени, равни на средните цени за терминиране, които биха били достигнати по същото време в страните от ЕС, прилагащи принципа за разходоориентираност на цените, при запазване на средния темп на намаляване на тези цени за последните две години.** Доколкото след изтичането на периода на предприятията ще бъдат

наложени вече определените разходоориентирани цени, прилагането на посочения метод ще доведе до минимално разминаване между вече достигнатите ценови нива и наложените разходоориентирани такива, което означава липса на ценови сътресения за предприятията и плавно преминаване към практическо имплементиране на принципа на разходоориентираност. Овен това при определяне на максималните нива на ценовия таван на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, КРС е приложила среднопретеглените цени за терминиране в индивидуални мобилни мрежи на държавите членки на ЕС, прилагащи разходоориентирани цени. В противовес, при цените за терминиране в двоен сегмент във фиксираните телефонни мрежи, КРС предвижда ценови тавани, изчислени въз основа на информацията за цените за терминиране на повиквания в Централна и Източна Европа.(стр. 155 от анализа)

Аналогичната схема за намаляване на цените, прилагани от БТК на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение, предвижда към 01.07.2010г. да бъде достигнато **едва равнището на действащите към момента средноевропейски ценови равнища държавите от ЕС и то само по отношение на приложими нива за Централна и Източна Европа.** За сравнение, тези нива се достигат съгласно схемата, приложима за мобилните предприятия, още към 01.07.2009г.

Ето защо сме на позицията, че в раздел X, т.5.4.2.5.3. на Приложението, КРС следва да приложи принципа, използван при определяне на цените за терминиране в мобилни мрежи. При запазване на средния темп на спад на цените за терминиране на повиквания в обществени фиксирани телефонни мрежи за последните две години, предвидените в таблиците цени за терминиране в локален, единичен и двоен сегмент биха достигнали приблизително стойностите, посочени в таблиците по-долу.

Считаме, че с оглед следването на единен регулаторен подход, както и за целите на достигане средните стойности на цените за терминиране в ЕС през периода до 2010г., Комисията следва да измени предвидения в Проекта график в съответствие именно с тези стойности както следва:

Цени за терминиране на повиквания в локален сегмент във фиксираната мрежа на „БТК“ АД – лв./мин.		
	Часове на силен трафик	Часове на слаб трафик
Действащи цени	0,0165	0,0145
Към 01.01.2008	0,0165	0,0145
Към 01.07.2008	0,0165	0,0145
Към 01.01.2009	0,0123	0,0115
Към 01.07.2009	0,0115	0,0110
Към 01.01.2010	0,0111	0,0107
Към 01.07.2010	0,0109	0,0094

Цени за терминиране на повиквания в метро сегмент във фиксираната мрежа на „БТК“ АД – лв./мин.		
---	--	--

	Часове на силен трафик	Часове на слаб трафик
Действащи цени	0,023	0,0208
Към 01.01.2008	0,023	0,0208
Към 01.07.2008	0,023	0,0208
Към 01.01.2009	0,0168	0,0155
Към 01.07.2009	0,0160	0,0150
Към 01.01.2010	като единичен	като единичен
Към 01.07.2010	като единичен	като единичен

Цени за терминиране на повиквания в единичен сегмент във фиксираната мрежа на „БТК“ АД – лв./мин.		
	Часове на силен трафик	Часове на слаб трафик
Действащи цени	0,027	0,024
Към 01.01.2008	0,027	0,024
Към 01.07.2008	0,027	0,024
Към 01.01.2009	0,0188	0,0155
Към 01.07.2009	0,0160	0,0150
Към 01.01.2010	0,0155	0,0135
Към 01.07.2010	0,0140	0,0120

Цени за терминиране на повиквания в двоен сегмент във фиксираната мрежа на „БТК“ АД – лв./мин.		
	Часове на силен трафик	Часове на слаб трафик
Действащи цени	0,10	0,075
Към 01.01.2008	0,10	0,075
Към 01.07.2008	0,06	0,053
Към 01.01.2009	0,031	0,0221
Към 01.07.2009	0,025	0,0195
Към 01.01.2010	0,021	0,017
Към 01.07.2010	0,018	0,016

Допълнителен мотив да предложим в горните таблици едно по-стръмно намаление на цените от 01.01.2009г. е и фактът, че към настоящия момент цените на терминиране на повиквания във фиксираната мрежа на историческия оператор в България са между 2 и 3 пъти по-високи от средните цени в страните-членки на ЕС, като пазарният дял на историческия оператор на пазарите на фиксирани телефонни услуги е безпрецедентно висок – над 96%. Едно плавно намаляване на цените в България, така че в края на 2010г. да се достигнат средните европейски нива от 2006г., отново ще постави страната в положение на аутсайдер сред страните-членки по отношение на ценови нива и степен на либерализиране на пазара на фиксирани гласови услуги. Ето защо е препоръчително още от началото на 2009г. да се намалят значително цените за

терминирани във всички сегменти, така че до края на 2010г. да се достигнат средните към онзи момент нива в ЕС.

4. Непропорционалност на ценовите ограничения, наложени на алтернативните предприятия на фиксирани телефонни мрежи и/или услуги (раздел XII, т. 5.6.)

4.1. Обвързване на ценовите ограничения за алтернативните оператори с изискване за разходоориентираност.

С раздел XII, т.5.6.2. от Решението на алтернативните оператори е наложено ценово ограничение под формата на ценови таван – да определят цени за взаимно свързване, не по-високи от наложените на БТК разходоориентирани цени. Считаме подобна мярка за непропорционална по отношение на тези предприятия. Предвиденото ограничение на практика би довело до косвено пренасяне на изискването за разходоориентираност върху алтернативните доставчици, доколкото те няма да могат да определят цени за терминирани, по-високи от определени разходоориентирани цени на БТК. Същевременно цените, определени при съобразяване с разходите на историческия оператор, отразяват и реализираните от него големи икономии от мащаба и обхвата, каквито алтернативните оператори не могат да осъществят.

Съображенията ни са подкрепени от еднозначния извод на Комисията, направен в раздел VI, т.1.2.1 на Приложението, че високата степен на пазарна концентрация, изразена в относителни дялове от над 96%, позволява на историческото предприятие да реализира значителни икономии от мащаба и икономии от обхвата. В раздел VIII, т. 4.1.1.2. на Приложението Комисията отново констатира икономическото предимство на предприятието, появило се първо на пазара, в сравнение с конкурентите, които навлизат на по-късен етап на същия пазар, което се проявява и като редуциране на разходите, предвид реализирането на икономии от мащаба. Същевременно в раздел V, т.5.5.1. на решението за определяне на пазара на терминирани на повиквания в индивидуални мобилни мрежи КРС отчита и факта, че **разходите, а оттам и разходоориентираните цени, варират в зависимост от реализираните икономии от мащаба** и свързания с това брой на крайните потребители на дадено предприятие, като при определяне на аналогичното ценово ограничение за БТК на пазара на терминирани на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС посочва, че при разлика в одобрените разходоориентирани цени се вземат предвид тези на предприятието с относително по-малък брой крайни потребители.

В същото време огромната разлика между пазарния дял на БТК на пазара на фиксирани телефонни услуги и този на кое да е от алтернативните предприятия води до значителни различия в крайните разходи, необходими на БТК от една страна и на всяко от алтернативните предприятия от друга, за предоставянето на едни и същи услуги. Доколкото за алтернативните предприятия не са налице каквито и да било икономии от мащаба, те ще се окажат принудени да прилагат цени, изчислени на база разходи, значително по-ниски от техните. По този начин

върху предприятията не само косвено ще бъде наложено задължение за разходаориентираност, а и **относителната му тежест спрямо техните икономически възможности ще се окаже по-голяма в сравнение с тежестта на същото задължение по отношение на БТК.**

Ето защо предлагаме да **не бъдат налагани ценови ограничения за услугите, предоставяни от алтернативните предприятия.** Като участници с малка пазарна мощ и осъществяващи дейност на пазара за период, много по-кратък от присъствието на него на историческия оператор, липсата на подобно ограничение и евентуалната асиметричност на цените, прилагани от тези предприятия, свързана с това, не би могла да доведе до застрашаване на конкуренцията в полза на алтернативните предприятия, особено в рамките на двегодишния период до следващото анализиране на съответния пазар.

4.2. Различие с наложените аналогични задължения спрямо БТК/БТК Мобайл на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи

Съгласно раздел XII, т.5.6.3. от Решението, до одобряване на разходаориентирани цени за БТК, с които алтернативните доставчици на фиксирани мрежи и/или услуги да се съобразят, на последните е наложено задължение да спазват определените за БТК постепенно намаляващи ценови тавани за периода до 01.07.2010г., като задължението влиза в сила незабавно.

Едновременно с това в Раздел VII, т.5.4.5. на приложението към проект на решение за определяне на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, за БТК/БТК Мобайл – предприятието с най-слаби позиции на него, е предвидена възможност до одобряване на разходаориентирани цени на „Мобилтел” ЕАД и „Космо България Мобайл” ЕАД, с които БТК/БТК Мобайл следва да се съобразява, *да прилага до 01.01.2010 г. цени и ценови условия за терминиране на трафик в собствените си мрежи по стандарт GSM и UMTS, съгласно условията по действащите договори за взаимно свързване и достъп до мрежа по стандарт GSM и UMTS.*

Очевидно КРС е отчела по-слабата пазарна позиция на БТК/БТК Мобайл на пазара на мобилните услуги като мотив за предоставения период на запазване на сега действащите цени, като е въвела временна *асиметричност* в цените на едро на различните предприятия. Същото обаче, с още по-голяма сила би следвало да се отнася за алтернативните предприятия на пазара на фиксираните услуги, чиито общ дял на пазара и темпове на развитие са с пъти по малки от тези на БТК/БТК Мобайл на пазара на терминиране на обаждания в мобилни мрежи по стандарт GSM и UMTS. В случай, че за БТК/БТК Мобайл се запази принципът на асиметричност при регулиране на цената за терминиране на повиквания в мобилната мрежа, то и за алтернативните оператори трябва да бъде приложен същият принцип, като и техните цени да бъдат запазени по-високи за един разумен период от време в сравнение с цените на предприятието със значително въздействие върху пазара.

Няма правна логика за алтернативните оператори на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение да бъдат приложени ценови ограничения, идентични с тези за предприятието със значително въздействие на този пазар и дори по-строги от тези спрямо дейността на историческия оператор на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи. През периода 2008г. – 2010г., алтернативните оператори ще трябва да прилагат постепенно намаляващи цени, докато със своята относително по-силна позиция на пазара на мобилни мрежи и/или услуги, за БТК/БТК Мобайл ще е налице възможност за прилагане на асиметрични цени, като между юли и декември 2009г. за минута терминиране в мобилната мрежа на Мобилтел или Глобул ще се заплаща по 22,5 ст. (в часове на силен трафик), докато за терминиране в своята мрежа БТК ще получава по-високата съответна цена.

В тази връзка считаме, че наложените реципрочни ценови ограничения за БТК и алтернативните предприятия не са пропорционални и адекватни на настоящите пазарни условия и предлагаме на алтернативните предприятия да не бъдат налагани ценови ограничения до края на 2010г.

В случай че Комисията не възприеме аргументите ни по-горе за цялостно отпадане на ценовите ограничения спрямо алтернативните предприятия, и предвид възприетия от КРС подход при анализа на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, за алтернативните доставчици на фиксирани телефонни услуги също следва да се предвиди възможност да **запазят цените по действащите договори за взаимно свързване до одобряване на цени, с които те да се съобразяват.** Считаме, че слабите пазарни позиции на алтернативните предприятия оправдават предвиждането на подобно изключение от принципа за симетричност, така както същото е направено от Комисията по отношение на БТК/БТК Мобайл като най-нов участник на пазара на мобилни мрежи и услуги. Подход, свързан с отсъствие или отлагане на задължението за симетричност на цените, прилагани от алтернативните предприятия, е възприет и в редица европейски държави¹. В Дания, Унгария и Полша за тях не са предвидени каквито и да било задължения във връзка с цените, а в Германия и Латвия е предвидено единствено задължение за предварително уведомяване на регулатора. В Словения, Испания, Португалия и Белгия е предвидена „отложена реципрочност“ (*delayed reciprocity*) на цените за терминиране, прилагани от алтернативните доставчици на фиксирани телефонни мрежи и/или услуги, свързана с ценови тавани от 140% – 115% от максималните цени, определени за историческия оператор, които в рамките на график за постепенно намаляване на цените достигат до 100% за периода до 2010г. или 2011г. В тази връзка считаме, че доколкото пазарът на предоставяне на фиксирани мрежи и/или услуги се характеризира с висока степен на концентрираност, малки и бавно нарастващи пазарни дялове на по-голямата част от участниците на него, както и намаляване броят на фиксирани телефонни посове в България към края на 2007 г. с 4 % (стр. 32 от Приложенето) поставянето на допълнителни спънки пред тяхното развитие би забавило и затруднило в значителна степен постигането на ефективна конкуренция.

¹ Информацията и сравнителният анализ на нормативните решения в посочените европейски държави е на Cullen International SA, <http://www.cullen-international.com>.

Налагането на определените с Проекта ценови тавани при условията на равнопоставеност би повдигнало и въпроса **кои точно равнопоставени цени следва да прилагат алтернативните предприятия помежду си и спрямо мобилните оператори.** Към настоящия момент предприятията прилагат едновременно най-малко три различни цени съобразно сключените от тях договори за взаимно свързване (при цени за силен трафик):

1. По договори между алтернативни оператори - цена от **0,02 лв./мин.**
2. По договори за взаимно свързване с БТК - цени от **0,018 лв./мин.** в локален сегмент до **0,06 лв./мин.** в двоен сегмент.
3. По договори за взаимно свързване с мобилни оператори - **0,10 лв./мин.**

Считаме, че в случай че Комисията не възприеме изложените по-горе аргументи и постепенното намаляване на цените на алтернативните предприятия бъде предвидено в окончателното Решение, задължителните тавани на техните цени спрямо мобилните оператори **следва да бъдат цените, определени съгласно Приложението за терминиране в двоен сегмент на трафик от БТК, а в отношенията между алтернативните предприятия трябва да се запазят сега действащите цени от 0,02 лв./мин,** като по този начин ще бъде отчетена и спецификата на нефинансовите условия, при които се извършва взаимното свързване между мрежите на алтернативните предприятия, а именно използване на **проткол H.323 и SIP.** В противен случай, за да може хем цените на алтернативните оператори да са реципрочни на тези на БТК, хем да бъде спазен принципът на равнопоставеност, в резултат на наложените им специфични задължения алтернативните оператори ще трябва да увеличат съществуващите помежду им цени за взаимно свързване. Подобен ефект (повишаване вместо понижаване на цените за взаимно свързване) изглежда силно нежелан и нелогичен. Считаме, че въпреки заявеното от КРС, че при налагане на ценовия таван са съобразени националните особености (стр. 154 от Анализ), това не е направено в пълна степен по отношение на алтернативните предприятия, като не са отразени спецификите на взаимно свързване между техните мрежи. Освен това не е отчетен и фактът, че при осъществяване на взаимно свързване с историческия оператор, алтернативните предприятия са тези, които заплащат фиксирани разходи. С оглед на това предлагаме по отношение на алтернативните предприятия да не се налага задължение за равнопоставеност. Алтернативно, в случай предходното предложение не бъде прието, считаме че при налагане на задължение за равнопоставеност на алтернативните предприятия следва да бъде прецизирано, че то се отнася само до предоставяните неценови условия.

5. Изменение и допълване на задължението за ценови ограничения за достъп и съвместно ползване (раздел XII, т.5)

На първо място, намираме за неприемливи посочените на стр. 152 и 153 от Приложението цени за достъп и съвместно ползване. Така посочените цени са наложени с Решение №572 от 30 март 2006г. на КРС и е *необходимо да претърпят промяна в посока тяхното съществено редуциране.* При тенденция за ежегодно намаляване на цените и на дребно, и на едро в сектора на електронните комуникации, е

необяснимо защо цените за достъп и съвместно ползване трябва да останат непроменени повече от 4 години – най-малко до края на 2010г.

На следващо място, считаме за необходимо в раздел XII, т.5 на Решението („Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност“) да се предвиди изрично, че разходите за осъществяване на взаимно свързване за целите на терминиране на повиквания ще бъдат разделяни от страните поравно.

Аргументите ни са същите, като посочените в т. II, т. 3 по-горе, касаещи необходимостта от поделяне на разходите за осъществяване на взаимно свързване за целите на генериране на повиквания.

Като се надяваме направените предложения и забележки да бъдат взети предвид от почитаемата Комисия, оставаме

С уважение:

Сдружение за
Електронни
Комуникации

Теодор Захов
Председател на УС
Сдружение за електронни комуникации (СЕК)

София 1000, бул. “Патриарх Евтимий” 36, вх. Б, ап. 13
тел. (+359 2) 9887360, 9887361
факс: (+359 2) 9877096
лице за контакт: Пламена Николаева (Секретар на СЕК)
e-mail: plamena.nikolaeva@dpc.bg; info@bgsec.org